

Zo'n veertig Vlaamse melkveehouders leveren momenteel magere melk aan de zuivelfabriek en bewaren de room tot na 1 april

Melk afromen redt Vlaamse overschrijders

Heel even kent Vlaanderen een opleving in het aantal zuivelbe-reiders op het eigen boerenerf. Door de dreigende superheffing hebben grote quotumoverschrijders geïnvesteerd in een afromer en houden het botervet in voorraad tot na het quotum. Zuivel-fabrieken tonen empathie en halen de grote stroom niet-quotum-plichtige magere melk zonder problemen op.

tekst **Florus Pellikaan**

Acht boekjaren op rij was het nationale melkquotum van België al niet vol gekomen. Zonder problemen leken de Vlaamse melkveehouders het quotumtijdperk te gaan afsluiten. Tot vorig quotumjaar op eens quotumoverschrijding dreigde. Enkele honderden Vlaamse melkveehouders die in de superheffingsvrije jaren ruim boven hun quotum uitgetroeid waren, sloegen de handen ineen en wisten nipt het oordeel af te wenden. Solidair lieten ze tien procent van de overschreden liters weglomen.

'De overschrijding leek toen op voorhand uit te komen op acht miljoen kilo melk. Het was haalbaar om die hoeveelheid met elkaar van de markt te halen', vertelt Thomas Linssen. Hij melkt samen met zijn oom Jan Linssen en Kurt Beckers 420 koeien in Kinrooi en behoort tot de groep boeren die ruim boven hun referentiequotum zijn uitgetroeid.

'De oorzaak is dat wij als grote bedrijven in Vlaanderen nooit hebben kunnen groeien zoals in Nederland. België had een starre quotumwetgeving vanwege de quotumplafonds. Er was voor ons gewoon geen quotum beschikbaar. De enige optie voor groei was overschrijden.'

Waar de verwachte overschrijding vorig jaar kon worden afgewend, leek zich in het lopende quotumjaar alsnog een doemscenario te voltrekken. 'Met een verwachte nationale overschrijding van zo'n 100 miljoen kilo melk is het laten weglomen van melk om overschrijding te voorkomen geen optie', stelt Linssen. 'In onze situatie zouden we op een overschrijding van 1,4 tot 1,5 miljoen kilo melk uitkomen en er zijn collega's met nog grotere overschrijdingen. Vermenigvuldigd dat met de superheffing en je weet dat het je de kop kost. Dan word je dus vanzelf creatief', stelt Linssen.

Room invriezen

De overschrijders, sinds twee jaar verenigd in de groep 'solidaire overschrijders', gingen op zoek naar mogelijkheden om de superheffing te voorkomen. Het eerste idee was het maken van melkpoeder, maar de overschrijders kwamen uiteindelijk uit bij het afromen van melk. Hierbij wordt de rauwe melk warm afgeroomd, waardoor er magere melk met minder dan 0,5 procent vet ontstaat. 'De afgeroomde melk telt hierdoor niet mee voor ons quotum en we leveren het gewoon aan onze fabriek Danone. De room doen we in emmers van 25 liter die zijn goedgekeurd voor voedingsmiddelen. Die vriezen we in tot -18 graden Celsius in een vrieswagen op het eigen erf. Als we

een vrachtwagen vol hebben, brengen we de room, alles voorzien van stickers en dus traceer- en navolgbaar, naar een opslag elders. Na 1 april gaan we het verkopen', legt Linssen uit. 'Wat wij doen is volkomen legaal en dat hebben we met elkaar tot in Europa uitgezocht.'

Het departement Landbouw & Visserij van de Vlaamse overheid is bekend met het afromen van melk. 'Het leveren van afgeroomde melk aan de verwerkende sector is op zich ook niet nieuw, want dit gebeurt al langer door bedrijven met hoeveeverkoop. In de mogelijkheid voor het leveren van afgeroomde melk heeft Vlaanderen beslist geen uitzonderingspositie binnen Europa', meldt woordvoester Nele Vanslebrouck.

Ze bevestigt dat afgeroomde melk niet meetelt als leveringen binnen het quotum. 'Afgeroomde melk moet aangemerkt worden als rechtstreekse verkopen vanaf de hoeve. De berekening van de heffing is vervolgens gebaseerd op het vetgehalte in de melk. De liters afgeroomde melk hebben door het lage vetgehalte een omrekeningsfactor 0, waardoor ze als zodanig niet meetellen in de rechtstreekse verkopen.'

Afgeroomd is ook ledenmelk

Als afromer heeft Linssen een erkenning van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) voor hoeveeverwerking. 'Voor het krijgen en behouden van de erkenning hebben we meerdere keren bezoek gehad van het Voedselagentschap. We voldoen aan alle voorwaarden die horen bij hoeveeverwerking, zoals het dragen van een haarnetje en handschoenen tijdens het afromen.'

Hoewel lang niet alle partijen op vragen over het afromen wilden reageren, bevestigt het FAVV via woordvoester Lieve Busschots wel dat er meerdere erkenningen zijn uitgegeven aan veehouders voor het afromen van rauwe melk. 'Eerst voeren we een inspectie uit. Is deze gunstig, dan wordt de erkenning afgegeven en dan mag gestart worden met afromen. Nadien wordt het bedrijf onderworpen aan de voorziene frequentie van inspectie. Ook het opslaan van room is, onder perfecte opslagcondities, toegestaan.'

Volgens Linssen zijn er in Vlaanderen zo'n veertig afromers, een aantal dat het FAVV niet kan bevestigen. De afromers leveren de afgeroomde melk aan hun reguliere melkafnemer. Ook Milcobel haalt op dit moment afgeroomde melk op, bevestigt Eddy Leloup, directeur coöperatiezaken bij Milcobel. 'Wij hebben in generlei opzicht de vraag gesteld of

wij het huidige grote aanbod afgeroomde melk moesten ophalen. Ook vóór dit quotumjaar hadden wij namelijk al aanvoer van afgeroomde melk door hoeveeverwerkers', stelt Leloup. 'Wij zijn er als coöperatie voor om ledenmelk op te halen en we begrijpen de reden van het afromen. De volle melk zouden we bij onze leden toch ook ophalen, nu is het alleen ontdaan van botervet.'

Magere melk voor 20 cent

Leloup weet dat het afromen voor discussie zorgt. 'Maar ik wil waken voor kampvormende discussies. Het is in het macro-economisch belang beter dat er zo min mogelijk geld voor superheffing uit de sector verdwijnt. Wanneer dat binnen de wettelijke kaders gebeurt en zonder aantasting van de kwaliteit, dan overrulet dat individuele bezwaren.'

Doordat er op flinke schaal wordt afgeroomd, heeft Milcobel de controle van kwaliteitsopvolging wel geïntensiveerd. De afgeroomde melk moet aan dezelfde kwaliteitseisen voldoen als rauwe melk. Milcobel kan volgens Leloup zonder problemen uit de voeten met de afgeroomde melk. 'Die melk bevat hetzelfde eiwit, alleen minder botervet.' De uitbetaling van de afgeroomde melk gebeurt gewoon volgens de prijswaardering voor vet en eiwit. Volgens Linssen is de geschatte gemiddelde prijs voor magere melk over alle leveranciers heen zo'n 20 eurocent exclusief btw.

Linssen investeerde eind november 8000 euro in een afromer met voldoende capaciteit voor de 24-stands draaimelkstel. De afromer is na 1 april wel weer te verkopen, verwacht Linssen.

Het in voorraad houden van op het eigen bedrijf geproduceerde zuivelproducten is niet nieuw. Ook in Nederland gebeurt dit, zo bevestigt Irene van de Voort, voorzitter van de Bond van Boerderij-Zuivelbereiders. 'Zelf bereide zuivelproducten tellen pas mee binnen het consumentenquotum als ze worden verkocht. Dat kon al en kun je dus ook nu na 1 april doen. Ik weet dat er boerenkaasbereiders zijn die quotum hebben verkocht en nu extra veel voorraad hebben. Voor hen is het een goed laatste quotumjaar.'

Het is niet bekend dat er in Nederland ook veehouders zijn die melk afromen om superheffing te ontlopen. De vraag is ook of er een zuivelfabriek is die de magere melk wil ophalen. De NVWA ziet via woordvoerder Benno Bruggink geen reden waarom afromen niet zou mogen. 'Mits volledig wordt voldaan aan de hygiëncode voor boerderijzuivel.'